

Staten skal tage Del i dets Løsning, forlanger man altid, at Staten ogsaa skal yde direkte Bidrag. Og jeg tror, at vi have Ret til at betragte det her behandlede Anliggende som en saadan Samfundsopgave, der nok fortjente, at Staten tog sig deraf og gav et vist Bidrag dertil. Der er vist ikke nogen Tvivl om, at er der et Samfundsønde, der er Samfundet dyrt og det paa mange forskellige Maader, er det netop den Fattigdom, som der nu er i vort Samfund. Det er det største sociale Onde her i Landet, vor største sociale Ulykke. Fattigdommen medfører ikke alene Nød og Elendighed og lægger sig hindrende i Vejen for de Mennesker, den rammer, lægger som et Tryk paa dem, saa at deres naturlige Evner ikke kunne udvikles paa en sund og kraftig Maade, men den er sikkert ogsaa Kilden til mange Laster og Forbrydelser. Og naar vi nu søge at hjælpe paa de Ulemper, som følge af Fattigdommen, søge at hjælpe paa Forbryderne og de vildfarne, og søge at hjælpe dem til Rette, saa tror jeg, at det vilde være meget bedre, om man i det hele taget kunde gøre noget for at standse Sygdommen der, hvor den har sit Udspring. Det vil dog være klart for enhver, at hvis f. Eks. Lægerne under en Tyfusepidemi vilde sige: Nu gælder det om, at vi bruge alle vore Kræfter for at hjælpe de syge, medens de derimod ikke bekymrede sig om, hvorfra Sygdommen stammede, men lod den brede sig i det uendelige, vilde det være meget uforstandigt. En forstandig Læge vil søge at finde, hvorfra Sygdommen har sit Udspring, og søge at standse den der. Men saaledes er det ogsaa her. Fattigdommen er det Udspring, den Smittekilde for alle de forskellige Ulykker, i hvert Fald for en Mængde af de Ulykker, som ramme vort Samfund, og man slipper ikke for den direkte Hjælp. Hvis vi ikke paa anden Maade ville bøde paa dette Forhold, skulle disse Mennesker jo have direkte Hjælp. De skulle jo leve, og hjælper man dem ikke ved at søge at skaffe dem en selvstændig, betrygget Stilling, maa man hjælpe dem ved at yde dem offentlig Fattighjælp. Men det er sikkert, at den offentlige Fattighjælp er en stor Ulykke for vort Samfund. Det er naturligvis værst for dem, hvis Æresfølelse og Selvstændighedsfølelse den svækker, og hvis Energi og Virkelyst den nedbryder, men vi ere jo tillige alle klare over, at det er en overordentlig Byrde for hele Samfundet. Den vil imidlertid sikkert vokse, hvis man ikke kan gøre noget for at stoppe den der, hvor den har sit Ud-

spring. Det, Folketinget vilde, var at skaffe saa gode Vilkaar for Landarbejderne, at de virkelig kunde faa fuldt Udbytte af Jorden. Det er jo nemlig saaledes, at hvis en Landarbejder faar en Jordlod paa saa slette Vilkaar, at han først og fremmest maa se paa, hvad der giver øjeblikkelig Pengefortjeneste, vil han ikke nær kunne faa det Udbytte af Jordlodden, som han ellers kunde faa. Vi kende det jo fra det større Landbrug. Det er en Ulykke for det store Landbrug, naar der savnes den nødvendige Driftskapital. Jeg skal f. Eks. nævne saadan noget som vore Moser. Mange Steder ligger der store Mosestrækninger, som ikke give det mindste Udbytte eller i hvert Fald kun et meget ringe Udbytte, og det vilde dog være muligt ved god Drift at faa et meget stort Udbytte ud af disse Moser. Men naar det ikke sker, er det væsentlig, fordi Landbrugerne ingen Penge have. Derfor mener jeg, at man maa stille Landarbejderne saaledes, at de kunne bringe det størst mulige Udbytte ud af Jorden.

Endelig skal jeg omtale den sidste Bestemmelse, om hvilken den højtærede Minister udtalte, at han haabede, det vilde lykkes at faa en Forandring i Landstingets Forslag. Landstinget har jo nemlig nedsat de 4 Mill., Folketinget har vedtaget aarlig at anvende, til 1 Million. Denne Bestemmelse er fuldstændig ny. Regeringens Forslag indeholdt en Bestemmelse om, at der fra Statskassens Side skulde udlaanes 1,300,000 Kr. og gennem Kreditforeningerne 2,166,000, ialt 3,466,000 Kr., og efter Landbokommissionens Forslag skulde der af Statskassen udlaanes 1,700,000 Kr., gennem Kreditforeningerne 2,125,000, ialt 3,825,000 Kr. Man ser, at disse Tal ligge temmelig nær op til de 4 Millioner, Folketinget vedtog. Men Landstinget er altsaa gaaet bort fra disse tidligere Forslag, Folketingets, Landbokommissionens, Regeringens, der havde omtrent de samme Tal. Nu skal jeg ikke sige saa meget om dette, for jeg tror, at efter de øvrige Bestemmelser, som ere vedtagne af Landstinget, er en Million tilstrækkelig. Jeg tror, at denne Bestemmelse fuldstændig svarer til de øvrige Ændringer, og jeg tror i det hele taget ikke, det vil nytte at forhøje dette Beløb, hvis man fastholder de andre Bestemmelser med Hensyn til Vilkaarene osv., som Landstinget har indsat. Gør man det, vil den Million rimeligvis ikke blive brugt, thi jeg kan ikke tro, at nogen overhovedet vilde paatage sig de Baand og Forpligtelser, som efter Lovforslaget paa-